

Lojze Zupanc:

P A P I R

»Saj res!« so zdaj že vsi hkrati zakričali. »Papir naj prične!«

Papir se je žalostno nasmehnil in s komaj slišnim glasom zašepetal:

»Dragi prijateljski, kaj naj bi vam zanimivega povedal, ko pa je povest mojega življenja tako dolga. In koliko žalosti sem srečal v življenju, el!«

Toda čevelj je vztrajal pri svoji zahtevi. »Ah,« je dejal, »četudi je žalostno, četudi je zgodba o tvojem življenju dolga, nekaj zanimivega bo le vmes. Ti kar govori, poslušamo te!«

»Poslušamo te!« so kakor v odmev vsi na mah spregovorili še ostali.

3.

Tej vsesplošni zahtevi se je papir moral udati. Ko so vsi tovariši utihnili, je samo še hurja motila njegovo tiho pripovedovanje.

»Poslušajte torej, dragi tovariši v nesreči,« je pričel razgrinjati pred hvalne poslušalce svoje življenje. »Preden vam bom povedal, kako sem nastal in kako se mi je po svetu godilo, mi dovolite, da vam razložim nekaj o prednikih. Eh, saj veste, da se dandanes že vsak rad pobaha s predniki, če so bili le kaj prida in če je imel svet le kaj koristi od njih... Res je sicer, da bi jaz sam tega ne vedel, če bi ne slišal tovarniškega inženjerja, ki je nekim šolarjem pripovedoval zgodovino papirja. To se je zgodilo prav za prav takole: V tovarno za papir so prišli nekoč učenci neke šole s svojim učiteljem, da bi si tamkaj ogledali obratovanje in dognali, kako se izdeluje papir. Jaz sem takrat bil že v tovarniškem skladišču izdelan in sem čakal da me tovarna pošlje po svetu. Po ogledu papirnice pa ti prihrume tisti šolarčki še v skladišče. Uh, kakšen živčav je bil to! Še danes me hle ušesa, če se spomnim na tisti dan. Šolarčki so hoteli vse vedeti. Kar naprej in naprej so izpraševali inženjerja, on pa jim je dejal: »Dragi dečki, zdaj se

nahajamo v skladišču papirnice. V tovarniških oddelkih sem vam bil pokazal že vse stroje, s katerimi se izdeluje papir. V tem tihem prostoru, kjer ni ropota in kjer me lahko prav vsi slišite, pa vam hočem povedati nekaj iz zgodovine papirja, da boste imeli o vsem jasno sliko.« Potlej je pričel govoriti. Ah, tako zanimivo je pripovedoval, da sem še jaz prisluhnil... Kost je pričela sitnariti:

»No, povej že, kakšne ovinke pa delaš!«

»Počasi, saj ne gori voda,« je zašumel papir. Ko pa je opazil nestrpnost v vseh očeh, ki so bile uprte vanj, se je še tesneje stisnil k cunji, da bi ga ne zeblo in pričel spet pripovedovati:

»Ljudje poznajo papir skoraj že dva tisoč let. Že Kitajci so ga okoli leta 105. po Kristusu znali izdelovati. Seveda so ta izum strogo čuvali zase. In dolgo, skoraj več stoletij, ni izven meja kitajske države nihče ničesar vedel o papirju — — —

Zdajci je čevelj prekinil pripovedovanje.

»Moj nekdanji lastnik je bil učitelj!« je zakričal z veselim glasom. »Mene in mojega bratca je sleherno jutro nataknil na noge ter odšel z nama v šolo. Tamkaj sem se naučil marsikaj. Tako sem nekoč tudi jaz slišal, ko je učitelj pripovedoval učencem, da so se Kitajci prav zaradi tega obdali s kitajskim zidom, ker so imeli v starih časih vse polno izumov, na so se bali, da bi ostali svet ne zvedel zanje.«

Jezikava limona je hotela tudi nekaj reči, pa je brž podražila čevelj: »No, ko si že tako učen in ko se že bahaš, kaj vse veš, pa se nauči še molčati, da bo papir lahko dalje pripovedoval.«

Vsi so se nasmehnili tej pripombi. Da bi pa ne bilo prenira, je papir brž nadaljeval svojo zgodbo:

»No, večno tudi Kitajci niso mogli skrivati iznajdbe o izdelovanju papir-

ja. Leta 610. so Japonci izvohali njih skrivnost, ki so jo bili Kitajci več ko pet sto let ljubosumno čuvali zase. Japonci so papir ponaredili in ga za malenkost celo izboljšali. In tisto, kar je prej dejal čevelj o kitajskem zidu, tudi ni tako brezpomembno. Kakor hitro se je namreč iznajdba papirja razvedela izven meja kitajske države, se je kmalu razširila tudi med druge narode sveta. Tako je znano, da so že zelo zgodaj v Srednji Aziji in Arabiji znali izdelovati papir. Na otoku Siciliji, ki spada danes pod kraljevino Italijo, pa so spoznali papir kmalu potem, ko so ga znali izdelovati Arabci. Takrat so Siciliji vladali divji Saraceni, vendar so bili oni tisti posredniki, ki so dali povod za zgraditev prve tovarne papirja v Evropi. Ta papirnica je bila zgrajena na otoku Siciliji in sicer v mestu Fabriano. In od tod se je v srednjem veku razširilo znanje o izdelovanju papirja v razne evropske samostane.

Limona, ki je bila bolj počasne glave, je vprašala:

»Kako si že dejal, da so bili Arabci tisti, ki so prinesli to iznajdbo v Evropo?»

»Da, Arabci.« je potrdil papir. »Arabci so se namreč često bojevali s Kitajci. Od kitajskih ujetnikov pa so počasi izvlekli nekatere tajnosti, ki so bile za zidovi kitajske države že udomačene. Med drugim so se od teh ujetnikov naučili izdelovati tudi papir. Pa ne samo Arabci, tudi Tataři so se od Kitajcev naučili izdelovati papir. In okoli leta 700. po Kr. so razni trgovci in misijonarji bili tisti, ki so zanesli v Evropo, zlasti v Grčijo, navodila za izdelovanje papirja iz vlakenc, ki so jih pridobivali iz cunj...«

»Kaj ne poveš!« se je glasno začudila umazana cunja. »To slišim danes prvič. Torej tudi cunje smo še za kakšno rabo na svetu!«

Dvignila je glavo in se pričela bahavo ozirati okoli.

Papir je prikimal:

»Kar sem dejal, je vse res. Seveda je bilo takratno izdelovanje papirja še silno počasno in težavno. Minila so stoletja, preden se je Evropejcem posrečilo izdelati posebne stope za razdeljevanje cunj na vlakence. Te stope so bile prav za prav predhodnice današnjih strojev za razdeljevanje surovega blaga na vlakna. Takrat so ljudje dejali tem enostavnim pripravam: papirni mlini. Šele polagoma se je izde-

lovalcem papirja posrečilo izpopolniti stroje. O pravem, strojnem izdelovanju papirja moremo govoriti šele v 12. stoletju. Takrat so pričeli v španskem mestu Valenciji izdelovati papir v večjem obsegu. V 13. stoletju so znali izdelovati papir že tudi po vsej Italiji. Iz Italije pa se je iznajdba razširila kmalu v Nemčijo, saj so v Ravensburgu že leta 1312 postavili v tamošnji izdelovalnici papirja prve mline na stope za razdeljevanje cunj na vlakence, iz katerih papir prav za prav sestoji.«

»Kaj pa so to vlakence?« je kost vprašujoče zategnila. »Govoriš in govoriš, pa vem zdaj prav toliko ko prej.«

»Počakaj, burja! Vse boš zvedela,« jo je ukoril čevelj. »Pusti ga, naj pri-poveduje.«

Papir je zašumel v vetru, ki se je lovilo in prehitel preko smetiščne jame.

»Ampak, ko so se ljudje seznanili še s tiskom in ko je Gutenberg izumil črke za tisk — — —«

Nu, zdaj je bil pa čevelj tisti, ki ni mogel držati jezika za zobmi. Prekinil je papirjevo pripovedovanje. »Oho!« je vzkliknil, »tudi jaz vem, kaj je učitelj v šoli pripovedoval učencem o Gutenbergu in o tisku. Vem pa tudi, da so ljudje že dolgo pred Gutenbergom poizkušali, kako bi tiskali knjige. Že Babilonci so imeli nekakšne žige, t. j. izrezane črke, ki so jih drugo poleg druge vtiskali v mehko ilovico. Tako so dobili v ilo vtisnjeno besedo. Tisto glinasto testo so potlej posušili na solncu, da je postalo podobno nekakšni opeki. Eh, zgodovinarji, ki vse prevahajo in prebrskajo, so našli že tudi takšne tablice.«

Kost se je pričela ujedati:

»Eh, tega pa že ne boš trdil, da so bile tiste glinaste tablice že nekakšne knjige. Četudi nisem hodila v šolo kakor ti, dobro vem, kaj je knjiga. Knjiga ni niti malo podobna opeki ali glinasti tablici, o kakršni nam pripoveduješ.«

Upravičeno je jezikala. Potihem jo je le jezilo, da čevelj več ve kakor ona.

»Tega tudi nisem trdil,« je čevelj dalje modroval. »Ampak tiskanje z lesenimi deščicami, v katerih so bile izrezljane črke, so poznali Kitajci že v pivem stoletju po Kristusovem rojstvu. Na ta način je bilo tiskanje sicer od sile zamudno, toda vseeno so Kitajci prav na ta način že leta 400 po Kr. tiskali svoj prvi časopis. Kitajski cesar

Tin-Kuang-Tsing je bil tisti, ki je podpiral to delo. In časopis so Kitajci lahko tiskali, saj vam je tovariš papir pravkar povedal, da so znali Kitajci izdelovati že leta 105. po Kr. tudi papir.

Čevljev je utihnil. Povedal je bil, kar mu je ležalo na duši. Zdaj je prišel spet papir na vrsto. Odkušal se je in povzel besedo tamkaj, kjer ga je bil prej prekinil čevljev.

»Poslušajte me torej dalje,« je šušljal. »Dejal sem, da se je papir pričel izdelovati v velikih množinah šele potem, ko je Gutenberg izumil premične črke za tiskanje knjig. Vidim vas, kako me začudeno gledate in si

gotovo mislite, kdo je bil ta Gutenberg. Tudi to vam povem. Bil je Nemec. Ime mu je bilo Johannes. Rodil se je v nemškem mestu Mainzu. Kaj, tega natančno ljudje še danes ne vedo. Domnevajo pa, da najbrže okoli leta 1400. To pa zato, ker se njegovi prvi izumi o tiskarstvu omenjajo v zgodovini že leta 1450. Gutenberg je bil torej var, inobskopz umihwy dgovegov rej prvi človek, ki je izumil tisk s premakljivimi črkami.

Spet je pričel ugovarjati vsevedni čevljev, ki se je kar naprej postavljal z učenostjo, katero je pobral v šoli.

(Dalje prihodnjik)

Atanas Duškov:

Povest o mesecu in ptički

Zivela je mati. Imela je edino hčerko. Nekoč je rekla hčerki:

»Radka, pojdiva v gozd po gobe.«

»Pojdiva, mama,« je odvrnila deklica. In obraz ji je zasijal kakor vijolica.

Naprtili sta košare, obuli opanke in šli v gozd. Tam sta se ustavili.

Deklica g'eda in ne verjame: tu kupček, tam kupček gob. Kamorkoli pogleda, povsod same gobe. Stisnjene so druga k drugi. Gledajo se in si šepetaje:

»Rač!« se je oglasila velika goba, »še mene vzemi!«

»Tudi meni!« je poprosila druga.

»Menel Menel!« je zaklicala tretja.

Vse gobe so proseče dvignile glave.

Deklica je bila dobra in jim ni mogla odreči prošnje. Skakljala je po gozdu. Obšla je vse gobe. Od vsake družine je odtrgala po eno.

»Poglej, mama!« je zagostolela deklica, »kakšne lepe gobe sem nabrala.«

Toda nihče ji ni odgovoril. Ozrla se je — nikogar ni bilo!

Zašla je. Ni videla več ne matere, ne poti. In zdaj? Zajokala je.

»Mama! Mama, kje si?«

Postalo jo je strah. Bila je sama sredi gozda.

Tedaj je zaslišala hripav glasek. Ozrla se je in videla: pravkar je stopil iz velike gobe gozdni palček.

»Zakaj jokaš?« jo je vprašal.

»Kako ne bi jokala!« je odvrnila deklica. »Z mamó sva nabirali gobe, pa

sem se izgubila. Kako naj se zdaj vrnem sama domov? Mama pa joče in me išče. Prosim te, palček, popelji me k njej! Vse gobe ti dam!«

»Hvala ti, ljuba deklica! S tabo ne morem. Star sem. Noge me ne nosijo več. Toda poslušaj me: splezaj na najvišje drevo. Poglej proti vzhodu in trikrat zakliči. Priletela bo zlata ptička. Povej ji vse. In ona te bo popeljala domov.«

Deklica je splezala na najvišje drevo. Zaklicala je dvakrat. Ko je baš hotela zaklicati v tretje, je prihrumel vihar. Drevo se je zamajalo. Košarica z gobami se je prevrnila. Kakor hruške so popadale gobe na tla.

Deklica je še huje zajokala.

»Mama, oooo!«

Tedaj je prišel mimo gozdni kralj Nogaj. Ko je zaslišal žalostno jokanje, je brž stekel k drevesu.

Začuden se je ustavil. Gleda — deklica. Prava deklica. Prava deklica. Živa!

»Sam bog jo je poslal!« je pomislil gozdni vladar. Zapovedal je, da jo odnesejo v kraljevsko palačo.

Ko pa je hotel kraljevski služabnik seči po deklici, je priletela zlata ptička. Tako se je svetila, da je dvorjan zamižal. Ko pa je odprl oči, deklice ni bilo več.

Visoko nad njim je veselo žvrgolela zlata ptička, kraj nje pa je žalostno prepevala druga ptička.

Ko je mati zgrešila hčerko, je žalostno zajokala. Klicala jo je.

»Če bi bila mesec« si je rekla, »bi videla hčerko in bi šla po njo.«

In zgodil se je čudež. Materine besede so se izpolnile...

Se zdaj vsak večer, ko se zmračí, vziđe mesec in išče izgubljeno kčerko.

Deklica pa sedi na veji. Izpremenjena je v ptičko, ki dan in noč žalostno joka in išče mamo...

(Iz bolj. prev. K. Špur in St. Atanasov)

.....
Gustav Strniša:

Stoli

Pri Kodretovih so dobili novo oparo. Milanu so najbolj ugajali široki nizki stoli na katerih je udobno posedati kakor kak paša in se zadovoljno režal.

Toda ti stoli so mu prizadeli mnogo strahu in se je še pozneje večkrat spomnil nanje.

Ko je namreč neke noči globoko spal, je videl, da so se odprla v spalnico vrata in prikorakala je vanjo ogromna vojska pritlikavcev. Drug za drugim so splezali na stole in se vsedli. Ko je vstal Milan in hotel sesti tudi on, so se mu jeli pačiti in kar zapodili so ga. Ker pa ni miroval, je najstarejši pritlikavec vzel iz žepa drobno bombo in jo položil na stol ter izginil s svojimi tovariši vred.

Milan se je bombe strašno bal. Ni si je upal prijeti in je vreči skozi okno. Čeprav je bila majhna kot skatlica za vžigalice. Preplašen je skril glavo pod odejo in tedaj —

»Pok!«

Močno je počilo, da je Milan skočil pokoncu in zbudil ter zajokal in strmел v temo.

Tedaj je počilo še enkrat.

Deček je menil, da bo skoprnel od strahu. Pričel je kričati.

»Miruj vendar in se ne razburjaj!« se je tedaj oglasil nizki mirni očetov glas.

»Očka, pomagaj vendar! Kaj se godi z menoj?«

»Nič ni, prav nič hudega! Ta vražji mizar je dal v stole sveže deske in zdaj deske pokajo. No, čakaj, da boš miren pogled!«

In dobri očka je vstal in posvetil. Milan je žalosten opazil na dveh sedeh široko razpoko.

»Ze jutri dobi stole nazaj. Popraviti jih mora!« je še zagodrnjal oče in ugasnil luč.

Milan je pomirjen zaspal.

Manica:

Izpolnjena želja

Prednik valburških graščinskih gospodarjev, baron »X«, se je večkrat pomudil med svojimi podaniki, tamošnjimi kmeti. Zanimali so ga pogovori in težnje tlačanov, pri katerih je bil on kot njihov gospodar precej dobro zaposlan.

Bilo je neke nedelje, ko je baron sedel v vaški gostilni in pil svojo merico vina. Pri sosedni mizi so pa precej glasno modrovali trije možaki: stari godec Boltač, potem sosedov hlapec Cenc in srenjski pastir Miša.

»Vedno slabše je na svetu, zlasti za godce« se smili sam sebi Boltač. »Meni starcu bi se prilegla takšna harmonika, da bi igrala kar sama in tudi sama izpuščala denar iz sebe!«

»Ti in tvoja harmonika«, se zapači hlapec. Jaz bi si pa želel nekaj, kar se res izplača. Na primer lepo nadstropno hišo, gospodarsko poslopje in vsaj dvajset glav živine. In polja sto oralov, kajpada!«

»Vidva pa visoko letita s svojimi skominami,« se norčuje pastir. »Jaz bi bil pa že zelo vesel, če bi nekdo postavil predme skledo dobro zabeljenih koruznih žgancev. Jej, to bi bil užitek!«

In pastir glasno tleskne z jezikom, pajdaša se mu pa zaničljivo namrdneta.

Baron, ki je čul ves pogovor, namiguje pravkar vstopivši krčmarici in ji nekaj zašepeče v uho. Gospodinja pokima in urno odide.

Čez kake pol ure pa postavi krčmarica pred začudenega pastirja ogromno skledo lepo rumenih, z maščobo prepojenih in z ocvirki potresenih koruznih žgancev.

Preden pride pastir do sape, pristo-pi baron, pokima v pozdrav vsem trem pivcem in pravi šegavo:

»Godec Boltač, in hlapec Cenc, čujta! Vajinih nemogočih želj ne morem izpolniti, četudi bi vama srčno rad ustregel. Pastir je pa v svoji skromnosti zaželel nekaj mogočega in dobil jel!«

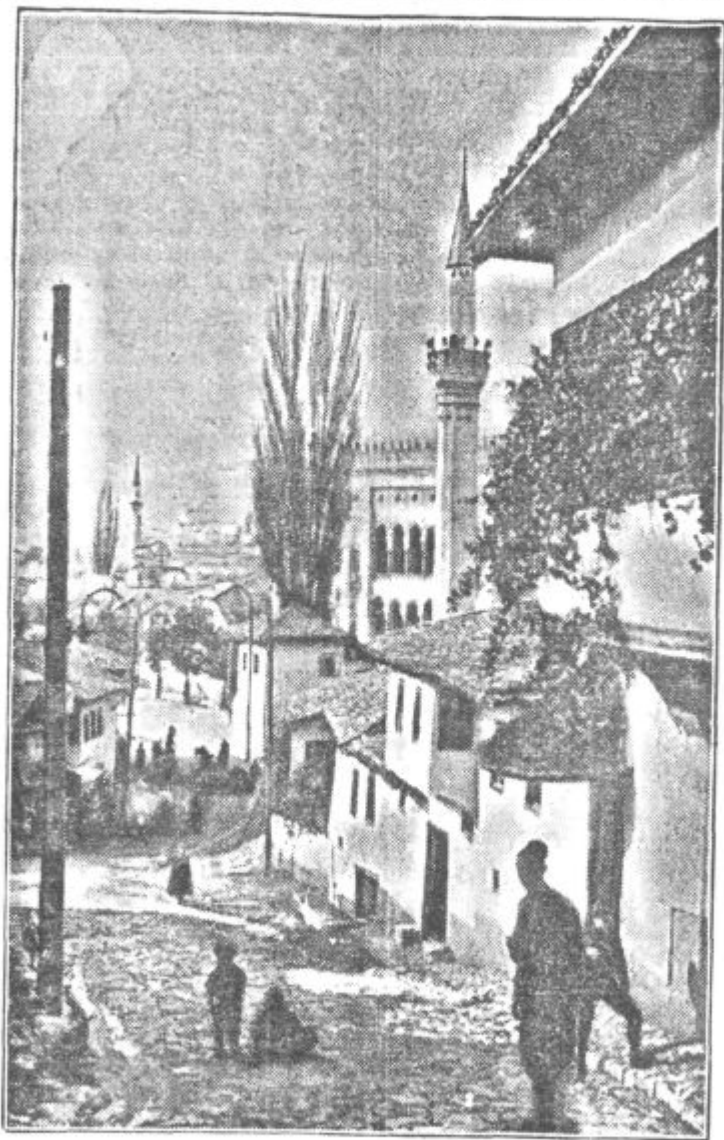
Nato baron smehljaje zapusti gostilno.

Medtem ko napravita godec in hlapec zelo kisle obraze pride pastir šele prav k sebi. Ves srečen zgrabi leseno žlico in se po dolgem času do siteda naje slastnega in toliko zaželjenega božjega daru.

Jože Grbinc:

Pomaranče

»To mora biti res nekaj čudovitega,« dodane mali Rudi. »Na naši šolski steni visi slika, ki prikazuje stare Slované ob onem trenutku, ki so prihiteli ne pozabiš, kima teta malemu pripovedovalcu. Midva sva bila vsa iz sebe, ko sva vdihavala božanski duh našega morja. Čeprav nisva vso noč nič spala,

na svojem pohodu iz ruskih pokrajin na obale morja. Naši prededje, odeti povečini v ovčje kože, so od presenečenja popadali na kolena in vpili: »Morje, morje, morje!« ... Nato so hiteli darovat bogovem, tako so bili presunjeni nad nepozabnim prizorom.

»Saj pa res takega trenutka nikoli

ker sva bi'a na potu, sva brž stopila na ogled Dubrovnika. Pa sva se kaj hitro otresla mesta, čeprav ima obilico zanimivosti. Najbolj je naju mikalo morje in vožnja po širni vodeni ploskvi.

Naši novi znanci so nama svetovali, naj se popeljeva z motorno ladjo na bližnji otok Lokrum. Seveda sva jih

ubogala in sva brž pohitela na obalo, od koder vozi skoro vsak čas kaka motorka na Lokrum.

»O, tudi o tem smo se že učili, da je otok Lokrum skozi leto in dan ves v zelenju in so redka tista leta, ko bi zapadlo tam doli kaj snega,« meni Rudi. »Da, tudi midva s teto sva bila vsa radostna, ko sva izstopila po kratki vožnji na otok Sicer je kaj majhen — nadaljuje stric — pa je tak kakor paradiz. Naju je najbolj mikal pogled na visokorasle palme in ciprese. Tamkaj rase tudi južno sadje: smokve in limone...«

»In tudi te le pomaranče, ki sva jih prinesla s seboj, so zrasle na Lokrunu,« pove teta Marjeta.

Pa tudi jaz nisem vedela, da pride-lujemo v naši državi pomaranče,« pri-pomni gospa Roskarjeva.

»O, seveda! Na Lokrunu so seveda bolj za parado, kakor za dobiček. Južno doli v Boki Kotorski pa na poloto-ku Pelješcu in v ostali soseski, kjer je dovolj zimskega sonca, pa se pečajo kmetja že prav z lepim uspehom in go-je pomaranče, ali kakor jim pravijo doli oranže ali naranče.

V Boki Kotorski imajo celo dreves-nice, kjer goje sadike in jih razpošilja-jo vsem tistim ki se hočejo pečati s pridelovanjem pomaranč.

Na nekem svojem potovanju sem si v Kotoru ogledal tak razsadnik.

Presajena drevesca rode že nekaj malega po treh letih. Zdaj so začeli uvajati neke japonske pomarančne sor-te, ki so precej odporne v naših kra-jih, kakor ostale vrste pomaranč,« tol-mači stric.

»Kdaj pa sadovi dozore?« se zanima mali učenjak Rudi.

»Prvi zgodnji sadovi so zreli že ob začetku zime. Vendar so zgodnji plodo-vi še kisli. Kmetje, ki hite z obira-njem, greše, ker pride na sadne trge kisel sad. Uvidevni gospodarji pa ča-kajo z obiranjem. Odlajajo ga včasih prav do februarja, da se pomaranče napijejo dovolj sončne toplote, ki daje sadu zadosti potrebnega sladkega oku-sa. Vsako leto se naš pridelek boljša na veliko jezo tistih naših sosedov, ki so nas doslej zalagali s pomarančami. Zato pa je šlo iz ndaše države po več sto milijonov na leto za pomaranče, ki jih bomo s časom odbržali doma, ker bomo enkrat le morali kriti vso potre-bo.

Tako kramlja družina, presajena v duhu na naš modri Jadran.

Stric Rudi razkazuje slike s pota. Mladi in stari svet sloni ob mizi in opazuje slike, ki jih Roškarjevi še ni-koč niso videli.

Dubrovnik je mesto velike slave in slavne zgodovine. Otok Lokrum, maj-hen, komaj kak kvadratni kilometer obsežen otoček, pa je resničen paradiz poleg Dubrovnika,« pripoveduje stric.

Bog vedi, koliko časa bi se še sukal pogovor o tem in onem, k one bi uvi-devna gospodinja skrbela za zaslužen počitek tete in strica, k ista dopotova-l aod daleč.

»Za nocoj je, otroci, dovolj spraševa-nja. Teta in stric sta utrujena. Poslo-vite se in jim poželite sladak počitek,« reče mati in mladina stori, kakor ji je ukazano.

»O, jutri in druge večere pa se ne bomo dali odgnati kar tako«, se zoper-stavlja Rudi. Zdaj je najlepša prilika, da zvemo kaj o morju, ki nas tako mika, a je daleč in ne moremo sami ajakaj.

»Pomalanča pa bo pil meni spanč-kala«, se odreže najmlajši v družini.

Vsi se zasmeejo ob skrbi malega Franceljčka, da mu ne bi kdo pojedel sladkega sadu in imenitnega daru...

Družina se poslovi in kmalu potem zasnivajo vsi... Franceljček pa stiska k sebi okrogel pozdrav z morja...

KONEC

Kdo bi rad imel

Mlado Jutro 1938

trdo vezano v obliki knjige
za majhen denar

Iskate na upravo »Jutra«, Knafličeva ul. 5.

Jutrovčki pišejo

Dragi stric Matic! V »Mladem Jutru« sem bral Vaš novi natečaj, katerega se lahko udeleže tudi tisti, katerih starši niso naročniki »Jutra«. Vendar Ti povem, da kupim skoro vsako nedeljo »Jutro« ter ga natančno preberem. In tako sem zadnjič zasledil v »Mladem Jutru« Vaš novi natečaj. In takoj sem imel odgovor na vsa tri vprašanja, odgovoril bom pa samo na enega. Morda spis, ne bo popolnoma odgovarjal naslovu, kajti jaz nisem videl še mnogo mest v naši državi, toda napisal Ti bom, par skromnih vrstic o mojem rojstnem kraju.

Toplice, prelepi kraj! Koliko ljudi je že šlo mimo, ki so videli vso tvojo krasoto, pa se niso zmenili zate. Ni jim bila mar lepota, v oči so jih bodle le tiste, nizke, temne in mračne hiše, na katere gleda marsikdo kakor na izvrvček človeštva, kajti v njih prebiva suženj svojega dela — rudar. Ze iz tega se vidi, da so Toplice rudarski kraj. Splošno mnenje ljudi o rudarskih krajih je: sivo nebo, prepreženo z temno svinčnim dimom tovarn, nizke s slamo krite barake, stisnjene ulice, v katerih se igra kopica bledih raztrganih otrok ali kaj podobnega. A nobeden izmed teh se ne ozre v okolico. Pogledajmo Toplice. Tam pod Vinami, pod lepo belo cerkvijo, obdano kakor nevesta z zelenjem, pod šumečim gozdom Malega Vrha, se nahajajo Toplice. Sredi njih se nahaja separacija, centrala in rudnik, last TPD. Očarljiv pogled se pa nudi človeku v jeseni. Toplice so odete z rjavorumenim listjem, zlati sončni žarki poljubljajo dišeče ajdove njive, sliši se žvrgolenje ptičic, ki odhajajo v južne kraje. In ravno zaradi teh krasot, mi bo ostal nepozaben spomin na vse to. Najiskreneje Te pozdravlja

Rupar Ivan, uč. mešč. šole v Zagorju, Toplice 154.

Dragi stric Matic! Danes se Ti prvič oglašam v Tvojem koticu. Večkrat bi Ti bil že rad pisal pa sem se bal Tvojega požrešnega koša. Sedaj pa ko sem čital Tvoj novi natečaj sem se tudi jaz odločil da se ga udeležim in sicer na Tvoje vprašanje kaj bi rad postal ko bom velik? Sin sem tovarni-

škega delavca, ki ne zasluži mnogo in živimo v skromnih razmerah. In si komaj upam reči željo da bi rad postal učitelj, da potem mogel mojim dobrim staršem povrniti ves trud, ki ga imajo z menoj. In da bi mogel poučevati mili slovenski jezik. Da bi potem doživel združitev vseh Slovanov v eno skupno Jugoslavijo.

Edvard Delonst, dijak mešč. šole na Jes. Sl. Jav. 102.

Dragi stric Matic! Danes se prvič oglašam v Tvojem koticu. Odkar se spominjam naročuje očka »Jutro«, toda nikoli nisem imela prilike, da se oglasim. Ravno sedaj si nam dal lepo priliko, da se lahko vsak oglasi v Tvojem koticu, zakaj razpisal si nam tako lahek natečaj in dal tako veliko izberbo. Sklenila sem, da Ti pišem »kaj bi rada postala ko bom velika.« Torej ko bom velika bi rada postala medicinka. Moj očka ima drogerijo in je rekel, da je najbolje če bi postala medicinka, ker bo moj bratec dobil drogerijo. Hodim v klasični oddelek na realni gimn. v Celju. Za danes dovolj, ako ne boš vrnil mojega pisma v Tvoj požrešni koš. Ti drugič kaj več pišem. Lepo Te pozdravlja

Vrtovec Breda, dij. 1. r. real. gimn. v Celju.

Dragi stric Matic! Najbolj mi je všeč Beograd, mesto naše lepe domovine, kjer prebiva naš ljubljani mladi kralj Peter II. s svojo skrbno materjo prevzvišeno kraljico Marijo.

Stana Cchuska, absolventka, Christofovega trg. tečaja, Ljubljana.

Dragi stric Matic! Danes se prvič oglašam pri Tebi, bojim se pa, da ne bodeš vrnil v neč to pismo na vseeno sem se odunačil da se udeležim razpisane tekmovalne.

Moja najliubša igrača je sahla, katero mi je Miklavž prinesel. Zelo rad si jo onašem, še raje jo pa vihtim v roki. Kadar se gremo vojske se mi zdi da se me vsi boje. Lepo Te pozdravlja

Borut Zalar, učenec 1. r. lj. š. Zavodna 39, Celje.

Golar Manko:

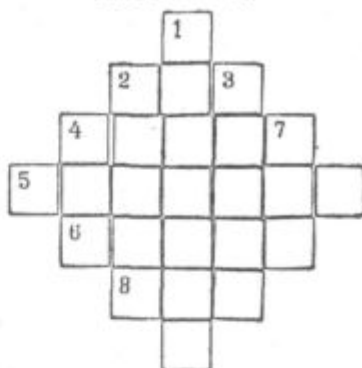
Nela danes

Nela danes vlak je iz Ljubljane,
puha, piha, grozno tuli, skozi
sebe v kuhinjo do shrambe
bratca na vozičku vozi.

Zdaj že Celje kliče, Zdenko
mora doli, vstopi mama:
»Kam?« »Oj, v Beograd do očka!«
»Ne, tja pojdem raje sam!«

In že prazen vlak po sobi
zopet dirja prav do mraka
a zaman na Nelo očka
v Beogradu daljnjem čaka.

»Kaj se je zgodilo?« vpraša
in ugiblje »morda kje se skriva?«
toda Nela v postelji
z mamico o očku sniva.

Križanka

Navpično: 1. slovensko mesto izven
naše države, 2. grški otok, 3. moško
krstno ime, 4. župan v francoščini, 7.
spanje

Vodoravno: 2. župan v francoščini,
4. grški otok, 5. slovensko mesto izven
naše države, 6. moško krstno ime, 8.
spanje.

King, detektivski pes

15. Ker je bila vsaka minuta dragocena, se je Mulligan takoj lotil loputnih vrat in jih odprl. Pokazal se je majhen, nepreglobok prostor, in na dnu tega prostora je ležala usnjena možnja, ki jo je Mulligan seveda takoj odvezal. »Saj sem si mislil,« je zadovoljno pomomljal. »Tu imamo torej Wilsonove izginule bisere.« Jimmy se je radovedno sklonil in kakor prikovan strmел v svetle kroglice, ki so bile videti, kakor da bi sijale od znotraj navzven. Toda Mulligan je zavezal možnjo in jo mirno spravil v žep.

16. »Treba bo gledati, da pridemo odtod,« je menil Jimmjev stric. »Ne pridipravi so gotovo že uganili, da je šlo za lažen poplah.« Vsi trije so odhiteli na palubo in so se baš hoteli spustiti v čoln, ko je Jimmy mahoma pokazal proti kopni zemlji in s prepadenim glasom rkel stricu: »Kaj nam je zdaj storiti, stric? Glej jih, tamle se vračajo! In zdaj so celo privlekli iz gošče drug čoln!« To vprašanje je bilo res upravičeno. Mulligan ni bil prav nič pomislil na to, da bi utegnili imeti morski razbojniki dva čolna.

(Dalje prihodnjič)